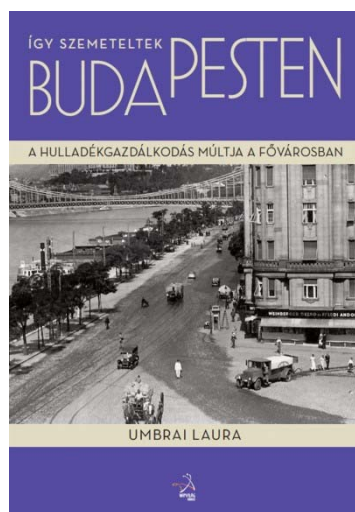

KÖSZEGFALVI GYÖRGY

Így szemeteltek Budapesten

Umbrai Laura: Így szemeteltek Budapesten. A hulladékgyűjtés múltja a fővárosban. Napvilág Kiadó, Budapest 2014.

Szélesebb körben alig tárgyalt témával foglalkozik Umbrai Laura geográfus-történész közelmúltban megjelent monográfiája. A munka a szerző hatéves kutatásainak eredményeit, tapasztalatait adja közre. Jogos a kérdés: hogyan kapcsolódik, kapcsolható ez a téma a területfejlesztés problémaköréhez? Aligha tagadható, hogy a területfejlesztés mindenkori, minden térségben fellelhető adottságait, potenciális lehetőségeit a fenntartás feltételei is meghatározzák. A települések, különösen a városok fenntartható fejlődésének, üzemeltetésének feltételeit alapjaiban befolyásolják a keletkező szemet és hulladék kezelésének lehetőségei, körülményei.

„Korunk egyik legnagyobb problémája a hatalmas méreteket öltő hulladéktömeg kezelése” – írja bevezető soraiban a szerző. A téma, illetve az ahhoz kapcsolódó fenntartható városfejlesztés követelménye egyre aktuálisabbá tette és teszi a probléma napirenden tartását – állapítja meg Umbrai Laura. A városok – mint területi alrendszerek – ezen, napjainkban égetően jelentkező aktuális problémája nem kerülheti el a területfejlesztés figyelmét. Annak megfelelő helye van, illetve kell lennie a területfejlesztés mindenkori eszköz- és intézményrendszerében. Ez „jelenünket és jövőnket egyaránt meghatározó, egyszerre globálisan és lokálisan is ható probléma” – jellemzi témaválasztásának kitérített jelentőségét. A tanulmánykötet jó szerkezeti tagolásban, logikus felépítésben tárgyalja a hulladékgyűjtés múltját a fővárosban. Részletesen elemzi a köztisztaság korai történetét, hogyan élte meg a lakosság a köztisztasági állapotokat. Bemutatja a szemetgyűjtés és szállítás professzionalizálódását a fővárosban, a modernizáció élharcosaként jellemzett köztisztasági intézményrendszert, annak infrastruktúráját. Részletesen szól arról, hogy a főváros vezetése korábban milyen erőfeszítéseket tett a probléma megoldása érdekében: szemetlerakók kijelölése, lehatárolása, a szemetgyűjtés alkalmazása. Részletesen tárgyalja, milyenek voltak a szemetgyűjtés, elhelyezés társadalmi-gazdasági vetületei a mindenkori várospolitikai elhatározások, városfejlesztési és városrendezési célok függvényében. Tanulságos lehet az olvasó számára a könyv zárófejezete, amely a szerző által folytatott kérdőíves vizsgálatok eredményeit ismerteti. Többek között megállapítja, hogy „a téma iránt igenis fogékonyak az emberek”. Ezen kérdőíves vizsgálata során lehetősége nyílt bemutatnia, „milyen társadalmi különbségek figyelhetők meg ember és hulladék viszonyában”.

A könyvet gazdag bibliográfia zárja. Harminchárom korabeli fényképfelvétel színesíti a szerző mondanivalóját. A könyv jól tipografált, ízléses kiállítású. Ez a kiadó gondos munkáját dicséri. Olvasmányosan megírt, igen tartalmas mondanivalójú, interdiszciplináris szemléletű munka Umbrai Laura könyve. Hiánypótló szerepet tölt be a téma irodalmában. A múlttól szól, de a mának és a jövőnek is üzen választott témáját illetően.

A szerző kellően megalapozott megállapításai, következtetései szemléltetően hívják fel a terület- és településfejlesztéssel foglalkozó szakemberek figyelmét a hulladékgazdálkodás szerepére és jelentőségére. Az urbanizációs folyamat széles körű elterjedése nyomán és következtében nő a szemét és hulladék mennyisége. Az idegenforgalom gyors növekedése is újabb kihívást jelent e vonatkozásban. Újabb és újabb szemétkerakó helyeket, a hulladék hasznosításának, indokolt megsemmisítésének újabb lehetőségeit kell feltárni és alkalmazni. Alapvető követelmény településeink, természeti értékekben különösen gazdag tájaink hatékonyabb és tudatosabb védelme a nem kellően átgondolt hulladék lerakás, elhelyezés negatív hatásától, következményeitől. A főváros e vonatkozású tapasztalatai ma is igen hasznosak, tanulságosak lehetnek. A terület- és településfejlesztésnek erre a kihívásra alaposan fel kell készülnie, nemcsak a mai helyzet, hanem a jövő prognosztizálható tendenciáinak gondos elemzése, mérlegelése alapján. „Élhetünk, turistáskodhatunk a világ bármely pontján, a hulladék tárolása, kezelése, megsemmisítése gyakran megoldhatatlan feladatnak látszik a helyi hatóságok, sőt egyre inkább egész civilizációnk számára” – fogalmazza meg alapvető, legfontosabb gondolatát a könyv szerzője.